

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

15 oktober 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING EN AMBTENARENZAKEN

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het vaderschapsverlof voor ambtenaren

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de motie van de VWK in verband met de telling van de verkiezingen

Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken

Dinsdag 15 oktober 2002

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.19 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het vaderschapsverlof voor ambtenaren

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het vaderschapsverlof voor ambtenaren.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het verheugt me dat ik het hier vandaag via een vraag om uitleg kan opnemen voor de jonge vaders. Het betreft meer bepaald het vaderschapsverlof voor ambtenaren. In tijden van 'de nieuwe man' en van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen is het belangrijk dat de werkgevers ook hun mannelijke werknemers de kans geven om meer zorgtaken binnen het gezin op te nemen.

Een recente aanpassing van het arbeidsrecht die in werking trad op 1 juli 2002 bepaalt dat werknemers 10 dagen vaderschapsverlof mogen opnemen. Deze regeling is van toepassing op alle werknemers met een arbeidsovereenkomst die wordt geregeld door de wet van 3 juli 1978. De nieuwe regeling vervangt de bestaande reglementering van 3 dagen klein verlet voor de vader bij de geboorte van een kind.

Vanaf 1 juli 2002 mag de werknemer 10 dagen vaderschapsverlof kiezen binnen een periode van 30 dagen te rekenen vanaf de dag van de bevalling. De eerste 3 dagen vallen ten laste van de werkge-

ver. Die betaalt dan het volledige loon uit. De volgende 7 dagen ontvangt de werknemer een uitkering uit de ziekte- en invaliditeitsverzekering. Die uitkering komt neer op 82 percent van het gederfde brutoloon. De nieuwe reglementering zou echter enkel in werking zijn getreden voor de werknemers uit de privé-sector, en niet voor de medewerkers uit de publieke sector.

Mijnheer de minister, is het juist dat deze nieuwe regeling voor vaderschapsverlof momenteel niet van kracht is voor medewerkers uit de publieke sector, onder meer de ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ? Is de wijziging van de wet in principe dan ook niet geldig voor de contractuele medewerkers in overheidsdiensten ?

Welke regeling voor vaderschapsverlof is dan momenteel wel van toepassing voor medewerkers in de Vlaamse administratie ? Wordt er in de huidige regeling een onderscheid gemaakt tussen contractuele en statutaire medewerkers ?

Is de Vlaamse overheid van plan om de nieuwe regeling inzake het vaderschapsverlof over te nemen voor alle Vlaamse ambtenaren ? In welke tijdspanne zal dit dan eventueel gebeuren ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, het is goed dat deze vraag wordt gesteld. Dit biedt immers de kans om wat licht te werpen op de houding die de Vlaamse overheid aanneemt ten opzichte van humaniteit en humanisering in de arbeid, maar ook ten opzichte van veranderende gezinssituaties.

Mevrouw Grouwels, u wijst op de recente aanpassing van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten door de wet van 10 augustus 2001 betreffende de verzoening van werkgelegen-

Van Grembergen

heid en kwaliteit van het leven. De bestaande reglementering van 3 dagen klein verlet bij de geboorte van een kind werd inderdaad vervangen door een vaderschapsverlof van 10 dagen, te rekenen binnen een periode van 30 dagen vanaf de bevalling. De eerste 3 dagen vallen ten laste van de werkgever, tijdens de volgende 7 dagen ontvangt de werknemer een uitkering uit de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Het vaderschapsverlof, zoals bedoeld bij artikel 30, paragraaf 2 van de wet van 3 juli 1978, is op heden niet van toepassing voor het personeel van de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid. Ik wijs er in dit verband op dat de ambtenaren van de Vlaamse overheidssector niet ressorteren onder de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Als gevolg daarvan is het dan ook logisch dat ze niet kunnen putten uit de rechten die deze wet formuleert.

Het contractuele personeel van de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid valt wel onder de wet van 3 juli 1978. Dat ten aanzien van het contractuele personeel op heden de regeling van het ouderschapsverlof zoals bedoeld in artikel 30, paragraaf 2 van deze wet niet wordt toegepast, vloeit voort uit het feit dat inzake omstandigheidsverlof de Vlaamse Gemeenschap tot nog toe steeds een eigen koers heeft gevaren, waarbij vooral werd beoogd aan contractuele personeelsleden en ambtenaren dezelfde voordelen te bieden. De contractuele personeelsleden worden in de behandeling van rechten dus gelijkgeschakeld met de ambtenaren.

Aangezien de ambtenarenregeling – die dus tot nog toe ook voor de contractuele personeelsleden werd toegepast – in globo gunstiger is dan die van het klein verlet – met de wet en de aanpassing – waarop contractuele personeelsleden recht zouden hebben op basis van het KB van 28 augustus 1963 betreffende het behoud van het normaal loon van de werklieden, dienstboden, de bedienden en de werknemers die worden aangeworven voor de dienst op binnenschepen, vormde dit in de praktijk geen probleem. Alhoewel ze recht hebben naar het principe, nemen ze immers het principe niet op, maar nemen ze wel de praktijkregeling op van ambtenaren. Bovendien beschikt het personeel over andere verlofvormen om bij vaderschap afwezig te zijn.

Welke regeling voor vaderschapsverlof is er dan momenteel wel van toepassing voor medewerkers in de Vlaamse administratie? Personeelsleden van

de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid die bij vaderschap verlof willen nemen, kunnen dit op heden door gebruik te maken van een van de volgende verlofvormen.

Ten eerste is er het omstandigheidsverlof bij beveling. Dit omstandigheidsverlof is een recht. Het bedraagt 4 werkdagen en wordt bezoldigd. Ten tweede is er het onbezoldigd ouderschapsverlof. De duur van dit verlof bedraagt ten hoogste 3 maanden en is een recht. Ten derde is er het ouderschapsverlof in de vorm van loopbaanonderbreking. Deze vorm van loopbaanonderbreking is een recht. De duur van dit verlof bedraagt 3 maanden in geval van voltijdse loopbaanonderbreking en 6 maanden in geval van halftijdse loopbaanonderbreking. Gedurende de loopbaanonderbreking heeft het personeelslid recht op onderbrekingsuitkeringen van de RVA en eventueel op aanmoedigingspremies van de Vlaamse Gemeenschap.

Is er een onderscheid tussen contractuele en statutaire medewerkers? Het omstandigheidsverlof, het onbezoldigd ouderschapsverlof en het ouderschapsverlof in de vorm van loopbaanonderbreking kunnen zowel door ambtenaren als door contractuele personeelsleden worden opgenomen. Voor ambtenaren gelden deze verloven als dienstactiviteit. Voor contractuele personeelsleden loopt gedurende deze verloven de geldelijke anciënniteit verder door.

Is de Vlaamse overheid van plan om de nieuwe regeling betreffende het vaderschapsverlof over te nemen voor alle Vlaamse ambtenaren en in welke tijdspanne zal dit dan gebeuren? Als we over de statutaire en de loonsituatie van ambtenaren praten, wordt dit uiteraard vastgelegd in CAO's na onderhandelingen met de vakbonden. Door de uitvoering van het vaderschapsverlof in de privé-sector rijst voor de toekomst vanzelfsprekend de vraag naar een eventuele aanpassing van het omstandigheidsverlof voor de ambtenaren en de contractuele personeelsleden in Vlaamse overheidsdienst. Het is dan ook niet uitgesloten dat we eenzelfde regeling inbrengen in het ambtenarenstelsel. Uiteraard zal dit gebeuren in overleg met de vertegenwoordigers van de ambtenaren zelf en bij het overleg inzake nieuwe CAO's. Op dit ogenblik is er echter geen grote aandrang om hetzelfde gegeven te hebben. De meesten schakelen zich meer in in de huidige situatie omdat die hun een aantal andere voordelen aanreikt.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw zeer verduidelijkend antwoord. De enige vraag die ik nog heb, is of men op financieel gebied de situatie van de werknemers uit de privé-sector kan vergelijken met wat de ambtenaren nu hebben via hun omstandigheidsverlof en hun ouderschapsverlof. Het andere is immers onbezoldigd. Ik doel hier dus specifiek op die 82 procent van het gedeefde brutoloon dat de werknemers van de privé-sector krijgen voor die 7 bijkomende dagen. Ik weet niet of u mij daar nu een pasklaar antwoord op kunt geven. Is er een vergelijkbare uitkering ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Ik zal daar alleen het volgende op zeggen. Nu gaat het in het ambtenarenstelsel om 4 dagen. Traditioneel in het gewone werkgevers-werknemerssysteem was dat 3 dagen. Bij de ambtenaren zijn er echter een aantal andere voordelen. Vanuit mijn persoonlijke benadering kan ik daar nog het volgende aan toevoegen. Men kan niet uit alle systemen het beste halen. Ook in dat systeem moet er voortdurend billijkheid en redelijkheid zijn. Hoe dan ook, als daarover eensgezindheid zou ontstaan tussen mezelf als verantwoordelijke voor de ambtenaren en de vertegenwoordigers van de ambtenaren – zijnde de vakbonden -, dan kunnen we waarschijnlijk tot een overeenkomst komen. Ik ga echter niet uit van een optelling van alle voordelen uit het ene systeem en alle voordelen uit het andere systeem.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik dank u nogmaals voor uw antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de motie van de VWK in verband met de telling van de verkiezingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bogaert tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de motie van de VWK in verband met de telling van de verkiezingen.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, enige tijd geleden bracht de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten een motie uit die gericht was aan de voorzitter van het Vlaams Parlement, tevens voorzitter van deze commissie. Dergelijke eerbare instellingen doen dat niet om de haverklap. Integendeel, ze denken goed na vooraleer ze zoiets doen.

Daarna hebben ook de leden van het Vlaams Parlement deze motie gekregen. De motie houdt verband met de wijze waarop de telling van de verkiezingen op gemeentelijk niveau tot op heden gebeurt. Voor alle duidelijkheid : eind juni heeft de voorzitter op zijn beurt aan alle leden van het Vlaams Parlement een kopie gezonden van de tekst van de motie die hij had ontvangen. De bedoelde motie bevat eigenlijk een gemotiveerd pleidooi ter bepleiting van een telling van de verkiezingen op gemeentelijk niveau.

Hiertoe worden heel wat historische, wettelijke, rechtsvergelijkende en democratische argumenten aangehaald. Het is inderdaad beter de historische anomalie van de oude kantonnale omschrijvingen, die aan geen enkele realiteit meer beantwoorden, te vervangen door een meer aangepaste omschrijving die samenvalt met de gefuseerde gemeenten.

In de respectieve regeerakkoorden op federaal, gewest- en gemeenschapsniveau wordt de administratieve vereenvoudiging als een van de belangrijkste doelstellingen vooropgesteld. Dit wordt dan gekoppeld aan een verdere democratisering van het kiessysteem en de betrokkenheid van de kiezers bij de verkiezingen als zodanig. Een telling van de verkiezingen op gemeentelijk niveau beantwoordt inderdaad aan een sociologische realiteit, aan een wetenschappelijke verantwoording en aan een democratische vereenvoudiging.

Ik weet dat men hier altijd beukt op het federale, gewestelijke en gemeenschapsniveau. Ik begeef me dus enigszins op glad ijs. Gelet op het feit dat de motie gericht is aan de voorzitter van deze commissie en via hem aan de andere parlementsleden werd bezorgd, wil ik toch wel een aantal vragen stellen.

Mijnheer de minister, de eerste drie vragen hebben betrekking op wat ik al naar voren heb gebracht. Een bijkomende vierde vraag die ik zal stellen, hoeft u niet noodzakelijk vandaag te beantwoorden. U kunt daar later eventueel een schriftelijk

Bogaert

antwoord op geven. Deze vierde vraag is immers pas opgekomen naar aanleiding van de studie van het onderhavige dossier.

Mijnheer de minister, kunt u in de huidige stand van zaken uw visie of die van de Vlaamse regering geven ten aanzien van de motie van de VWK ? Wordt hiervoor al dan niet in interministerieel overleg tussen de verschillende bestuursniveaus voorzien ? Kan Vlaanderen in uitvoering van de Lambermontakkoorden eenzijdig de wettelijke regels inzake de telling van de verkiezingen wijzigen ?

Mijn vierde vraag heeft betrekking op het geautomatiseerd stemmen. In de huidige stand van zaken is er sprake van een zekere anomalie tussen de gemeenten waar elektronisch wordt gestemd en de gemeenten waar nog op de oude wijze wordt gestemd met aanpunten. Dit heeft niet zozeer belang wat betreft de juistheid van het aantal uitgebrachte stemmen, maar in de praktijk is wel al duidelijk gebleken dat het van zeer groot belang is voor het aantal voorkeurstemmen.

Wat is in Vlaanderen de stand van zaken wat betreft de gemeenten of regio's waar men elektronisch dan wel nog op de oude manier stemt ? Zijn er voor de toekomst incentives van de Vlaamse regering om een uniform systeem op te zetten, zodat er geen twee soorten tellingen zijn ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, in uitvoering van de Lambermontakkoorden is de Vlaamse overheid uitsluitend bevoegd voor de regeling van de meeste aspecten van de verkiezingen voor de gemeenteraden, de provincieraden, de districtsraden en de burgemeesters, alsook de verkiezing van de OCMW-raden en de schepenen in sommige taalgrensgemeenten. De deelstaatverkiezingen blijven hoofdzakelijk een federale bevoegdheid, alhoewel ook daar binnen de constitutionele autonomie een aantal zaken door ons geregeld kunnen worden. Deze afbakening van de bevoegdheden is duidelijk. Wat dat betreft, is niet voorzien in overleg tussen de verschillende bestuursniveaus.

Wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, heeft de vraag betrekking op de verkiezingen voor de provincieraden. Deze verkiezingen verliepen in 2000 gedeeltelijk via geautomatiseerde stemming. Dat

zal ook in 2006 het geval zijn en desgevallend wordt die automatisering nog uitgebreid. Bij het automatisch stemmen gebeurt de telling nu reeds op het niveau van het district en niet van de gemeente. Een telling op een hoger niveau betekent, met de huidige werkwijze van elektronisch stemmen, wel een vereenvoudiging en tijdwinst. De telling op gemeentelijk niveau vereist een bijkomend echelon dat louter functioneel voor de verkiezingen van de provincieraden niet echt een meerwaarde heeft. Er zijn in dat geval wel meer telbureaus, mensen en administratieve handelingen nodig.

Ik begrijp dat het voor wetenschappelijk-statistische doeleinden aangewezen is om resultaten te kennen op het laagst mogelijke niveau. Ik weet ook dat partijen zeer geïnteresseerd zijn om te weten in welke straten en wijken ze scoren of niet scoren. Vroeger werden in sommige gemeenten bij gemeenteraadsverkiezingen door de partijen afspraken gemaakt om de bussen met de stembrieven niet te mengen, om op die manier hun sterktes en zwaktes beter te kunnen analyseren in de hoop daar dan iets mee te kunnen doen.

Rekening houdend met de snelle technologische evolutie is het misschien in de toekomst wel mogelijk de stemresultaten op een lager niveau te verkrijgen, zonder dat dit de procedure van de verkiezingen extra verzwaart. Ik weet bovendien dat er een bepaalde redenering werd opgebouwd om de stembussen te mengen. Dat was trouwens de normale regelgeving. Ik denk dat dit nog altijd een goed principe is.

Niettegenstaande ook de kantons onderling erg sterk verschillen in grootte, rijst daarbij de vraag of door de sterke ongelijkheid in grootte van de Vlaamse gemeenten en het bestaan van zeer kleine gemeenten een telling op gemeentelijk niveau een wenselijke evolutie is en of daardoor aan de wetenschappelijke bedoeling achter uw vraag tegemoet wordt gekomen. De stad Antwerpen zou eenzelfde regeling hebben als de gemeente Mesen, als een en ander dus per gemeente op die manier zou worden ingevuld. Daar zie ik dus toch niet zozeer de wetenschappelijke waarde van in.

In het kader van de voorbereidingen van het ontwerp van een Vlaams kiesdecreet voor gemeenten en provincies wordt de indeling van de provincies in entiteiten, op basis waarvan de zetelverdeling gebeurt, wel bestudeerd. Mijnheer Bogaert, ik wil uw vraag daarbij mee in overweging nemen. Ik kan daar evenwel in dit premature stadium nog geen verdere informatie over verstrekken.

Van Grembergen

Ter herinnering wil ik wel nog eens zeggen waarvoor Vlaanderen constitutioneel precies bevoegd is. Ik som de verschillende zaken even op : het bepalen van het aantal leden van het Vlaams Parlement, het instellen van bijkomende onverenigbaarheden om verkiesbaar te zijn, het vaststellen van de kieskringen, het bepalen hoeveel personen de akte van voordracht moeten ondertekenen en het invoeren van een kiesdrempel. Die wijzigingen moeten wel telkens met een tweederde meerderheid in het Vlaams Parlement goedgekeurd worden.

Dan is er nog uw vierde vraag inzake het geautomatiseerd stemmen. Ik ben het met u eens dat het niet zo zou mogen zijn dat de wijze waarop men stemt invloed heeft op het stemgedrag of op de voorkeurstemmen. Ik pleit er dan ook voor om zo snel mogelijk naar een geüniformiseerd systeem te gaan. Dat zal zeker geen terugkeer naar de stembrief zijn, er zal integendeel worden gestreefd naar een versnelling van de automatisering.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord, zeker wat betreft het laatste gedeelte. Ik ben het volledig met u eens dat we niet onder de bevoegdheidsverdelingen uit kunnen. Toch zijn aan alle voorstellen zowel pro's als contra's verbonden.

U hebt verwezen naar Antwerpen en Mesen. Uw stelling is inderdaad juist, maar ik wil toch ook het volgende punt naar voren brengen. Op zichzelf vormen de districten ook een kunstmatige opdeling. We hebben dat ook gezien bij de politiezones, want die komen niet overeen met de districten. Dat zijn dus weer andere indelingen. Ik kan u volgen als u het hebt over omkadering, infrastructuur en financiering. Ik ben het echter niet met u eens dat de indeling in districten overeenkomt met een realiteit.

In de toekomst moeten we ervoor zorgen dat een en ander zo duidelijk mogelijk gebeurt en zo dicht mogelijk bij de bevolking. Ik heb het dan ook over de uitslagen van het stemgedrag. We moeten dit natuurlijk niet per straat gaan bekijken, maar nu is er dikwijls onduidelijkheid over het verschil van niveau.

Het zou inderdaad goed zijn als we voor Vlaanderen zo vlug mogelijk naar een geüniformiseerd systeem zouden komen. Het archaische systeem moet verdwijnen, en het elektronisch stemmen moet overal worden ingevoerd. Op die manier kunnen we alle huidige anomalieën – die men al of niet kan bewijzen – uit de weg ruimen.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Ik wil nog even verwijzen naar een principe dat ik toch wel belangrijk vind. Ik heb er geen enkel probleem mee dat politieke partijen elkaar bestrijden en op basis van hun programma's het gevecht aangaan. Dat is eigen aan de democratie.

Op basis van het ontleden van de samenstelling van wijken en straten zou de overheid echter – al naargelang er meerderheden zijn – de burgers daarmee ook een soort van last op de schouders leggen. We zouden hen immers tekenen met een Kaïnsteek of een ander teken. Burgers kiezen hun vertegenwoordigers, en partijen hebben hun programma. Daar moeten we zeer onthecht mee omgaan. Als er fouten zijn in het beleid, moeten we die op een doelbewuste manier trachten weg te werken, en niet op basis van louter lokale situaties in bepaalde wijken of straten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.45 uur.*